

קניין תורה

יו"ל ע"י ועד מפעל התורה "תורתך שעשועי" ד"ק תולדות אהרן
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת בלק תשפ"ה

עמוד הש"ס לשבוע הבעל"ט: בבא בתרא ד: - בבא בתרא ז:

עיונים והארות בסדר לימוד ושינון 'עמוד היום'

לשלח השבת

ה'קביעות עתים' שקראה את הים

לרגל התחלת מסכת 'בבא בתרא'
בסדר לימוד 'עמוד היום'

במהלך שיחתו של המשפיע הרב אברהם מרדכי מלאך שליט"א בשבוע האחרון פרשת חוקת תשפ"ה, סיפר סיפור נפלא שסיפר לו יהודי ששמע מבעל המעשה, וגם היה מעורב בתוך המעשה. היהודי הזה בעל המעשה, הגר בעיר הבירה לאנדאן יצ"ו, התחתן לפני שנים. אך עברו כמה שנים, ולא ארכה השלווה ביניהם, ובליט ברירה הוכרחו לעשות מעשה שהמזבח מוריד על זה דמעות, ונתפרדה החבילה.

האיש התחיל לתור ולחפש אחר שידוך הגון בשבילו, להקים שוב בית בישראל, אך לצערו הרב זה כמה שנים שהוא מסתובב בגפו וטרם מצא את זיווגו.

בסוף ימי החורף תשפ"ה, היה האיש נוכח בדרשה של דרשן חשוב שנשא בחשיבות 'קביעות עתים' לתורה, והאיש הזה היה עדיין רחוק מקביעות עתים, קצת גמרא כאן ופתיחת ספר כאן, אבל קביעות עתים מדי יום בימום בקביעות איתנה היתה עדיין רחוקה ממנו מאד, והדברים נקבו בלבו להתעורר לקביעות עתים, כי בלי חברותא קבוע או שעה קבועה, זה לא יצליח.

אולם, האיש הזה היה מן הסוג זה שאם כבר, אז עד הסוף, ואחרי שמצא לו חברותא כאוות נפשו, הוא לקח את זה בחזקת יד, ומאז לא הרפה אף יום מסדרו הקבוע עם החברותא. ממש מדי יום בימום, היום אולי קוראים את זה 'במסירות נפש', שכבר מזמן ירדה חשיבותו והוא שם מושאל לכל דבר וענין הבא במאמץ מסוים, בכל אופן הוא עמד על זה 'בתוקף ובגבורה'.

כך גם בימים הטרודים של ערבי פסחים, כשכסאות ומסות חוסמות בכל צד, והמים נשפכים לכל צד, גם באותם הימים עמד איתן על שיעורו הקבוע ביחד עם החברותא, חק ולא יעבור! בשעה המיועדת התקבצו השניים זה לזה, ולמדו בהתמדה את ה'עמוד גמרא' למשך כשעה. כך גם בערב פסח ממש לאחר שריפת חמץ לפני אפיית המצות, וכך גם ביום טוב הראשון, בין 'סדר' ל'סדר' הכניסו את ה'סדר' הקבוע שלהם באמצע, וכך גם בימי חול המועד.

היה זה ביום האחרון של חול-המועד, בערב שביעי של פסח, התקשר מיועצו לחברו לקבוע על זמן ומקום הלימוד כדרכם מדי יום. אך החברותא ענה לו בשפה רפה ובצער שהיום הוא לא יוכל לשבת איתו ביחד וללמוד, כי הוא נמצא עם בנו בבית החולים, משהו קרה איתו, ועדיין באמצע עריכת בדיקות, ואין וודאות לגבי מצבו של בנם האהוב, העלם הנחמד.

"אין דבר" - הכריז מיועצו, "אני מגיע לבית החולים, ובשעה רגועה נתיישב ללמוד ביחד". מיועצו הדליק את המנוע ונסע לעבר בית החולים שהיה במרחק רב מהעיר, כמרחק פרסה ויותר. הגיע לשם, וכשראה שהמצב רגוע קצת, תוצאות הבדיקות פוענחו, והדבר כבר בטיפול, התיישבו בצד ללמוד בחשק.

פלוגי החברותא נשאר בביה"ח לימי החג האחרונים, וקבעו ביניהם כיצד ללמוד ביחד במוצאי אחרון של פסח. ועתה מיועצו הוכרח לעשות את הדרך בחזרה לביתו ברגלי, וכיון שהיה מרחק רב מאד ללכת, ויש מקומות ריקים מחוץ לעיר בין הגויים, כך שמי שהולך במקומות אלה בימינו ימי הגלות, הוא

הדעות דאורייתא

נערך ע"י הרד"ג ר' נתן גוטליב מו"צ בהוצעה החרדית ומרבני קהילתנו הק'

בירור בנושא: האם צריך 'לשפשף' ידיו אחר הנטילה לסעודה?

לדעת המחבר אין צריך שפשוף ולדעת הרמ"א מצוה לשפשף:

אחר שנטלין ידיים לסעודה, מצוה לשפשף הידיים. ומקורו טהור בדברי גדולי הראשונים, הלא המה הרמב"ם (הל' מקואות פ"א ה"ב), והרא"ש (חולין פ"ח ס"י יח). ושרשו נעוץ בתוספתא (ידיים פ"א ה"ב) הנוטל את ידיו צריך לשפשף את ידיו ^א. והמחבר לא הזכירו כלל מצות שפשוף, ומשמע דעתו שאין צריך שפשוף.

אבל הרמ"א ס"י קסב (סעיף ב) כתב שמצוה לשפשף הידיים ^ב. והב"ח (סעיף ה) כתב שאין צריך שפשוף כלל ^ג. ומכל מקום סיים לשונו: 'ומיהו המנהג לשפשפם ואין לשנות'.

שפשוף זה למה הוא בא:

והנה הדרישה (ס"ק) תמה בזה"ל, ואני תמה שפשוף זה למה הוא בא, אי לטהר את הידיים, הא כבר טהורים הם ממים שניים ושלישים ששפך עליהם. ועוד, איך יטהרו משפשוף זה, אי כבר לא נטהרו בשלש השפיות, מה יוסיף ומה יתן השפשוף הזה לטהר יותר משלש שפיות ^ד.

כדי להעביר הלכלוך היטב:

ובמשנ"ב (ס"ק) כתב הטעם שמצוה לשפשף, וז"ל, נראה שהוא כדי להעביר הלכלוך היטב, עכ"ל ^ה.

אך עדיין צריך להבין, שהלא אין נוטלין הידים לסעודה כדי להעביר הלכלוך, רק כדי להסיר טומאת ידיים, ואם כן למה צריך לשפשף להעביר הלכלוך היטב.

חיכוך בכח להעביר הזיעה הנדבקת:

אך מצינו לאחד מגדולי פולין תלמידו של הר"ק הנועם אלימלך זי"ע בעל 'משנה אחרונה' על המשניות (ידיים פ"ב מ"ג) שכתב וז"ל, וצריך טעם מה צורך טהרה הוא לחכך קצתם בקצתם. - ואפשר לסברת הראב"ד דנטילת ידיים לאו מחשש טומאה, אלא להעביר הלכלוך והזיעה, צריך חיכוך בכח להעביר הזיעה הנדבקת עכ"ל.

וכוונתו על מה שכתב הראב"ד בספרו תמים דעים (ס"י סז), והעתיקו הב"י ס"י קסב, וז"ל, טומאת הידים שאמרו, לא טומאה ממש היא, אלא טומאת לכלוך מפני מגע זיעה או צואה, וגורו עליהם טומאה מאותו הלכלוך כאילו נגעו בטומאה, עכ"ל. - ולדברי הראב"ד מובן היטב תועלת השפשוף וענינו, שעיקר הנטילה להעביר הלכלוך והזיעה, ואם כן השפשוף מועיל לנקות הידים מזיעה הנדבק ^ו.

שפשוף על פי הסוד על פי האריז"ל:

והנה גם האריז"ל בשער המצות (פ' ע"ב) הזכיר מצות השפשוף, וז"ל, ואחר כך תשפשף שני ידיך זו בזו, ותכוין לכוללם ביחד, עכ"ל. ומבואר מדבריו שם, שיש ענין על פי סוד לכלול שני הידים גם יחד.

וכן מהר"ם פאפירוש בספה"ק אור צדיקים (דרך סעודה אות ה) כתב שיש בשפשוף סודות גדולים.

לשפשף ג' פעמים על פי הרש"ש:

והבן איש חי (פ' תולדות סעיף ג) כתב וז"ל, אחר הנטילה תעשה שפשוף, לשפשף הידים זו בזו, וכמפורש בדברי רבינו הארי"ז ^ז. - ואף על גב כי מסתימת דבריו נראה דסגי בשפשוף פעם אחת בלבד. הנה מצינו לרבינו הרש"ש ז"ל דמצריך שפשוף ג' פעמים. וסידר כוונות לכל פעם מן השלשה פעמים. ולכן צריך להזהר לעשות שפשוף ג' פעמים עכ"ל.

א. אבל הר"ש (ידיים פ"ב מ"ב) מפרש כוונת התוספתא לקנח הידים, ושפשוף לשון קניחה, ונמצא אין ראיה למצות שפשוף מדברי חז"ל.

ב. ויש לבאר הענין על פי מה שכתב הב"י שאין ברור דעת הרמב"ם שצריך שפשוף, כיון שלא הזכירו הרמב"ם בהל' ברכות, רק בהל' מקואות, ולכן נטה המחבר כדעת הרמב"ם - שאין צריך שפשוף - כדרכו לנטות אחר הרמב"ם. אבל הרמ"א פסק כדעת הרא"ש, שצריך שפשוף, כדרכו לנטות אחר הרא"ש.

ג. וכתב שגם לדעת הרא"ש אין צריך שפשוף, ואינו רק רשות בלבד.

ד. ולמעשה כתב שם שהכוונה של שפשוף להעביר המים הטמאים מידי על ידי שפשוף זה בזה, ויכול גם לקנח ידיו בדבר אחר.

ה. וזכיר הערוך השולחן (סעיף י"ח) ח"ל, נראה דטעם השפשוף הוא, שחששו שמה נשאר קצת ומהמא קשה שהמים לא העבירו, ישפשף זו בזו, וממילא שתעבור, עכ"ל.

ו. וכן כתב המהר"ם בדעת תורה שענין השפשוף מובן רק לדעת הראב"ד שהנטילה הוא כדי להסיר הלכלוך.

והנה החיי אדם (כלל מ סעיף ד) כתב ו"ל לאחר שנטל ב' ידיו, ישפשפם ביחד ויגביהם נגד ראשו, , ואז יברך "על נטילת ידים" קודם הניגוב עכ"ל, ומפורש שמברכין אחר השפשוף קודם ניגוב.

אבל בסידור הרב בעל התניא כתב ח"ל, ואחר ששפך ב' פעמים על יד זו וב' פעמים על יד זו, מצות חכמים לשפשפן יפה זו בזו לטהרה יתירה.

אבל בדברי האריז"ל בשער המצות מפורש לברך אחר השפשוף. דלא כדעת בעל התניא.

ויש לצאת ידי שניהם ולשפשף קודם הברכה וגם לאחר הברכה ^(י), וכן מנהג רבותינו ז"ע ^(יז).

והנה דבר חידוש מצינו להפ"מ (מש"ן סק"י) שכתב וז"ל, צריך האדם בינוני להתבונן ולומר אולי מימא לא משאי ידי כראוי [מעולם לא נטלתי הידים כדין], על פי הרוב אין כל היד בא המים בכל המקומות וכו', כל שמקום אחד לא באו המים, לא הוה נטילה, והיה נראה שמשום הכי צריך לשפשפם אחר הנטילה, כי יש מקומות שלא באו המים, וכשמשפשף יבוא, עכ"ל.¹⁰ והעתיקו בשו"ת מהר"ם שיק סי' (רז) וקילס דבריו.

אך יש להבין דבריו שהלא מפורש בסי' קסב (סעיף 1) שאם נטל ידיו רק קשרי אצבעותיו, שמעיקר הדין יוצאין חובת הנטילה לדעת רוב הדיעות, אסור לשפשף ידיו שמה יגעו המים על כף ידו ונטמא המים ולא יצא חובת נטילה, ע"ש. - ואם כן - אם חוששין שלא הגיעו המים על כל חלקי היד - אסור לשפשף, שנטמאו המים והידיים ^פ. - ואפשר שמפני זה לא העתיקו המשנ"ב.

וכ"כ הפמ"ג להלן (מש"ז סק"ד) וז"ל, אפשר ענין השפשוף שיחכך זו בזו, הטעם שמא לא באו המים בכל חלקי היד בדרך שפיכה עכ"ל.

י. ובפסקי תשובות סי' קסב (תתע"ז 20) כתב ליישב דברי הפמ"ג שאם נוטל אצבעותיו יוצא חובת הנטילה, ולכן אם משפשף בידיו בכף הדין, מטמא המים והידיים. אבל לפי החשש של הפמ"ג שלא נוטל לידיו כראוי, אין גורם טומאה כלל. ע"ש, דבריו בחומשים, וכבר העיר בעצמו שמעוני בתורה לזה דבריו בכמה פוסקים. ועוד הלא יש לחוש שבאמת המים הגיעו לכל אצבעותיו, אבל לא הניח לכל שטוח כף ידו, ובודאי גורם טומאה על ידי אצבעותיו. לפי תירוץ.

למחרת היום, ביו"ט שביעי של פסח, כשמידעונו פגש במספר הסיפור, אמר לו: "אין לך מושג איזה בזיונות עברתי אמש בלילה, היה זה כשהתקרבותי לשכונת החרדית, כבר היה בשעה שתיים בלילה, והנה נלגד עיני עברו מאות חסידים, שיצאו לאחר גמר ה'סיטי' בליל שביעי של פסח, כולם צעדו על הרחוב, ואני מתחבב כך בלבוש כזה, חגי צוי חצי יהודי, רבונו של עולם, מה עושה יהודי בשביעי של פסח בלבושים כאלו באישיון לילה... אני לא רוצה להלעג לך עד שפתח את שתיים מה שעלתה במחשבותי עד מה שהם חושבים עלי... ה' ירחם.

והוא מרגיע אותו, ואומר לו: "הרי קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף, ואתה בודאי עברת את ה'קריעת ים סוף' הפרטי שלך, ובודאי כבר נושעת". "דו ביסט שוין א געהאלפענער".

וכן הוה, ממש למחרת, באסרו חג פסח תשפ"ה עלתה הצעה מכובדת על השולחן, ובל"ג עיבור כבר מבשר האיש שמסר הסיפור להרב מלאך שזיט"א, שאתמול בליל ל"ג עיבור נסגר שידוך פלוגי בשעה טובה ומוצלחת, שידוך נכבד מאד, "שהייתי מסכים לזה גם לזיווג ראשון", סיים האיש, וכבר מתכוננים לחתונה בתקופה הקרובה בע"ה, כך מסר האיש את הסיפור כעדות ממלי ראשון.

אכן, בזכות העמידה האיתנה על הלימוד הקבוע, ובצירוף הביוניות שנצטרפו לקביעות הלימוד, קרעו את הים, וזכה האיש להיכנות שוב, ולהעמיד שוב את ביתו, והבית הזה יהיה גדול יותר מן הראשון, בס"ד.

ביום כ"ב תמוז, יחול יומא דהילולא רבא של רב רבנן הרה"ק רבי שלמה מקארלין ז"ע ה"ה, מבני היכלא דרביה"ק המגיד הרה"ב ממעורטש ז"ע, ותלמדו וממשיך דרכו של הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין ז"ע. יום זה הוכרז ומוכר אצל כלל חסידי קארלין לדרווחתיהם יום גדול וקדוש, יום מסוגל מאוד לכל העניים, קדש שכמה מרבותיהם הכריזו על יום זה שאינו שייך

והרחלת מסכתא
הגדולה שבש"ס

מעמדי סיום מסכת
בבא מציעא

בס"ד

■ עצות להצלחה

בהתמדת קביעות לימוד ה'עמוד היום'
שנתקן ע"י כ"ק רבינו שליט"א

■ עצות להתענג

בלימוד ה'עמוד' באיכות ובהבנה
דמסכת 'בבא בתרא'

◀◀

כלל חברי קהילתנו מראוהדים בלימוד
ה'עמוד' ד'יום' ומרעננים מרדור ורוא
דמסכתותא באיכות ובקביעות! כמסכתא
נפשו של אברהם רבינו רבינו של י"א

ה

נטל כוס מים ובירך עליו בפה"א:

שאלה: הגישו לפני על השולחן צלחת ירקות וכוס מים, ונטלתי הכוס מים לשתיים^ו, ובטעות ברכתי בורא פרי האדמה. האם הברכה לבטלה, או שחל הברכה על הירקות הנמצא על השולחן מוכן לאכול.

תשובה: מבואר בסי' רו (סעיף ו) שאם היה לפניו קערה של פירות, ונטל פרי בידו ובירך עליו ואחר הברכה נפל ונמאס, אין יכול לאכול שאר הפירות הנמצאין על השולחן, שחל הברכה רק על מה שנמצא תוך ידו. אבל לדעת הרמ"א, חל הברכה על כל מה שנמצא לפניו מוכן לאכול, ואין צריך לברך שנית, ע"ש.

ולכאורה הוא הדין לענין זה, לדעת הרמ"א שם, אף שלא חל הברכה על הכוס מים שנמצא בידו, מכל מקום חל הברכה על הירקות שהיה לפניו על השולחן, וטועם מהם על סמך ברכתו.

להניח בשבת מגבת על מקום שנשפך משקה:

שאלה: נשפך בשבת משקה על השולחן או על הרצפה, האם מותר להניח עליו מגבת - אלונית כדי לספוג ולקנח המשקה.

תשובה: באופן שלא יוכל עוד להשתמש במגבת ולקנח הידיים אסור לעשות כן, משום איסור ביטול כלי מהיכנו, שהרי אין המגבת ראוי עוד לשימוש ^(א). אבל כשמלוכלך הרבה, עד שאין ראוי עוד לנגב בה הידיים, מותר להניחה על המשקה, כיון שלא"ה אין ראוי עוד לשימוש בשבת, אין בזה משום ביטול כלי מהיכנו.

האם מותר לנגב ידים מלוכלכות במגבת:

שאלה: עוד רציתי לשאול, איך מותר לנגב במגבת
לכלור, הלא מצינו שגזרו שמא יבוא לבכסו.

תשובה: בסי' שב (סעיף יא) מי שנתלכך ידו בטיט אסור לנגב במפה, שמא יבוא לכבס המפה, ולכאורה יש לאסור לנגב בו הלכלוך.

אבל בעירוך השולחן (סוף כב) כתב ו"ל, כמדומני שאין נזהרין בזה, ואפשר משום שאין חשש שמה יכבס, שהרי גם בחול אין דרך לכבס מיד כשנטנפת, אלא עד שמתקבץ הרבה דברים צריכים כיבוס ומכבסים כולם ביחד עכ"ל י"א.

לברך על הטלית לאחר שקיבל עליו שבת:

שאלה: קיבל שבת לפני השקיעה, האם מותר ללבוש טלית גדול ולברך עליו.

תשובה: אם אחד התפלל ערבית מפלג המנחה אין יכול לברך הטלית, כיון שעשאו לילה, ואין מברכין בלילה על הציצית.^(א)

אבל יש לומר שקבלת שבת, אין חמיר כל כך כתפילת ערבית, ולכן יכול לברך על הטלית ⁽⁷⁾.

- ו. ולכתחילה של חקדיקו לברך על הירקות.
ז. ולכאורה אסור גם בטטלו, מפני הנהיגה שמא יבוא לטעוהו, כמבואר בס' ש"ס (ש"ס פ"ה). ואפשר שחשיב כבוד שאין מקפיד על מיני שמורת בטטלו, כמבואר במנש"י (ש"ס פ"ה), אבל אין בזה לדחות, משום שאין מקפיד על כלו, אבל אל על רשיבות הרבה, וצ"ע.
ח. ובהחללה לידו (ש"ס פ"ה), כתב שלא חששו על כיבוד רק הדרוך לגב כלו, אבל בזה שדדריך לגב כלו אל גזר ע"ה.
ט. כמבואר בס' ש"ס (ש"ס פ"ה).
י. וכן משמע מלשון ה"מ"א שם שכתב בבלי לוי' ויחטף בעדו יום ויברך עליו, ולא כתב ליהודי לחטטקס קודם שמקבל עליו קדושת היום ע"ש.

צירעה המתעופפת בבית האם מותר לצודה כדי להבריחה מן הבית:

שאלה: צירעה המתעופפת בתוך הבית ובני הבית מפחדין ממנה, האם מותר לצודה בשבת כרי להבריחה מן הבית.

תשובה:

א. בעל חי שיכול להזיק אנשים, מותר לצודו כדי להבריחו ממנו.^נ

ב. בעל חי שיכול לצער אנשים, אבל אין יכול להזיק, כגון פרעוש, לא התיירו לצודו, רק בשעה שנמצא על בשרו ועוקצו. אבל כשאין נמצא עליו, אסור לצודו.^א

ג. הצירעה נכללת בגדר בעל חי שאין יכול, רק לצער⁷¹, ונמצא שאין היתר לצודה רק כשנמצאת על בשרו ועוקצתו.

ד. ומכל מקום באופן שבני הבית מפחדין ממנה ואינן יכולין לגרשה מן הבית, יש להקל לסגרה תוך החור, כיון שאין זה צידה גמורה, שאינה ניצודת לגמרי בחדר הסגור, וגם אין כוונתו לצודה רק להבריחה ממנו שלא תעקצנו.¹⁶

ה. והוא הדין לענין בעל חי מאוס שנכנס לתוך הבית ומצער בני הבית, שמותר לסגרו בחדר, באופן שאינו צידה גמורה.

אמירת ברוך המבדיל או קיום מצוה כשאין ידיו נקיות:

שאלה: הייתי צריך להתפנות במוצ"ש לפני אמירת ברוך המבדיל, וכיון שראיתי שצריך לקרוע הנייר יוצאתי בחוץ לומר תחילה ברוך המבדיל, ונתעוררתי בספק האם יש חוב ליטול ידיים קודם אמירת ברוך המבדיל.

השובה: במשנב ס' א' (סק"ה) כתב כשנתעורר בבוקר יאמר מיד 'מודה אני לפניך', והוסיף שיכול ללאמרו אף כשאינ ידיו נקיות, כיון שאין מזכיר אזכרת השם.

ואם כן לכאורה גם אמירת 'ברוך המבדיל בין קודש לחול' לא גרע, ומותר לאמרו אף כשאין ידיו נקיות.

אולם עדיין יש לדון בזה, שמא אין לקיים מצוה כשאין ידיו נקיות, ואם כן איך יכול לקיים מצות ההבדלה כשאין ידיו נקיות, אך לא מצינו איסור לקיים מצוה כשאין ידיו נקיות.

ומכל מקום טוב להדר ליטול ידיו קודם.

ונוגע גם לגבי קיום שאר מצוה כשאין ידיו נקיות, כגון שאחד ביקש ממנו צדקה, או שאבי ביקש ממנו איזה דבר, או שרוצה להפריש חלה כשאין מברך על הפרשת חלה וכו'. שמעיקר הדיו אינו בזה חשש.

אבל טוב להדר ליטול ידיו מפני כבוד המצוה,
כשלא יפסיד קיום המצוה.

יצא חובת תפלה. ולכאורה הלא כשיאמר פסוקי דזמרה מפסיד סמיכת גאולה לתפלה. ועל כרחק שכיון שכבר הפסיק בתפלה לא חשיב סמיכת גאולה לתפלה.

ולפי"ז גם בזה כיון שכבר הפסיק בתפלת מנחה, לא חשיב סמיכת גאולה לתפלה של ערבית. ואין צורך להחפץ ערבית מיד.

אבל אפשר לדחות, שטעמו, מפני שצאן סומכים גאולה להפלה, בתפלה ראשונה שהתפלל, אף שטעה בו וצריך לחזור ולהתפלל עדיין חשיב תפלה. ולפי"ז יש לומר שאין התפלה חשיב הפסק בין גאולה לתפלה, ונמצא שצריך להתפלל ערבית מיד לסמוך גאולה לתפלה של ערבית.

ו. כמבואר בס' שטז (סעיף ז).

ח. כמבואר שם (סעיף ט, ובמשנ"ב (סקל'ז) שיש מקילין אף כשנמצא על חלוקו מצד פנים.

ח. בשו"ע הרב (שם סעיף יח)

ממש. והנה כשחלפו הרצחנים הקוזאקים על פניו, ניסה חייל אחד לנעוץ חרבו בין הגויות כדי לודא אם כולם מתים... אמר לו חבריו הקוזאק: חסר לך אנשים להרוג? יש די בעיר, מה לך לחפש כאן. כך היתה נפשו לשלל.

במכתבו של הרה"צ ר"ח מלאדמיר מסופר יותר על פטירת רבינו, וכך הוא כותב: שהצדיק הנסתר רבי לייב שרה'ס הגיע ללודמיר, והתעכב בה זמן רב, שלח אליו רבינו את תלמידו רבי אשר מסטאלין, וציווהו לומר לו: הרב מפה שואל, מה אתם חפצים מעירי לאדמיר? מיד לקח הקדוש את מקלו ותרמילו והלך משם.

כעבור שבועיים פרצה המלחמה הקשה בעיר, כדורים התעופפו לכל עבר, בביתו של רבינו נאספו אנשים נשים וטף, ואמר: רצוננו למות אצל הצדיק. נתעטף רבינו בטליתו, צוה לכל יטרידנו אדם, ועמד אצל העמוד. חצי מות התחילו לעופף בין ההמון הרב, ולתדהמת כולם ראו עין בעין שאף אחד מבין המסובבים בביהמ"ד לא נזוק. כשראתה זאת בתו, חבקה אותו בקריאה אבי אבי רכב ישראל, מדוע תחשה. מיד פגע כדור ברגלו הקדושה, והמלחמה נקשרה, וראו כולם שע"י שנפגע הצדיק נצברה המיפה.

ביום חמישי שלאחר השבת, כשעלתה נשמתו של רבינו השמימה, הבינו הכל, שהצדיק רבי לייב שרה'ס הגיע העירה כדי להצילו, אך רבינו השתוקק למות על קידוש השם כרבי עקיבא בשעתו.

צדיקים אמרו עליו שהיה משיח בן יוסף, גם הוא הקדוש עצמו
אמר פעם: מתי יבוא כבר משיח בן דוד, משיח בן יוסף אני כבר
הייתי. והמשיח ואמר אז: אין לי פחד משום אדם, רק מן הקוזאק
הצולע... הוא ראה כל ימי את הקליפה הנוראה תחת מסוה
הקוזאק שתעמוד כנגדו להפיל אותו.

שם הקוזאק שהרג אותו היה ארמילוס ימ"ש. כשעבר אותו קוזאק דרך קאזניץ וראה את המגיד הקדוש אמר הקוזאק: "יהודי כזה הרגתי!". ... התחבא המגיד מפניו כי נשמר לנפשו.

מאז, הוקדש יום זה בכל הדורות כיום גדול מאד, והר"ק ר' אשר מסטאלין נהג לברך שהחינו ביום זה, באמרו שיום זה אינו נחשב בין הג' שבועות, והמשיך ואמר: אני אומר שג"כ שמותר לישא אשה בזה היום, כמו שמותר בל"ג בעומר, [ה'בית אהרן' אמר ביומא דהילולא, שהר"ק רבי נח מלעכאוויטש עשה חשבון כי באותו יום שבסבוע שחל כ"ב בתמוז חל ל"ג בעומר, וכן שהר"ק נהרג עליו... קשת...]. יודע אני שלא ישמעו אלי, אבל בלבי יודע אני שמותר.

בנו הרה"ק בעל 'בית אהרן' סיפר זאת בכל שנה שאביו בירך
שהחינו ושומר שהיה מותר להינשא, ובירך ג"כ שהחינו... גם
האדמו"ר הרה"ק רבי ירחמיאל משה מקאנאץ ז"ע סיפר הנ"ל
ובירך שהחינו, ואמר שבאמת עפ"י החשבון כי א"א יום גם כלי
יום זה, ולכן תואמים דבריו של הרה"ק ר' אשר ז"ע שיום זה אינו
מהכ"א יום. והאדמו"ר הצעיר הרה"ק ר' אשר ז"ע, היה מצוה
להתחיל עסקים או בננים ביום זה (בשם המשכ"ה ר' ישראל בנימין
גליצערסון). כמובן, שכל מקום נהגו בו עפ"י דרכו ומנהגו, ומי שאין
לו מסורת אחרת, אינו רשאי לא לאבד דברי השולחן ערוך כלבד.

ועד מפעל התורה תורתך שעשועי

101 תורה במחיר 100 ש"ח (כולל דמי משלוח) - 100 ש"ח

כל בו
לפני רב תמוז - ד' אלול

הנהלת הפרויקט: **ועד מפעל התורה**
תורתך שעשועי

בשמחה רבה הומיע

כל בו

לפני רב תמוז - ד' אלול

הנהלת הפרויקט: **ועד מפעל התורה**
תורתך שעשועי

1. תורה

הנהלת הפרויקט: **ועד מפעל התורה**
תורתך שעשועי

2. תורה

הנהלת הפרויקט: **ועד מפעל התורה**
תורתך שעשועי

3. תורה

הנהלת הפרויקט: **ועד מפעל התורה**
תורתך שעשועי

4. תורה

הנהלת הפרויקט: **ועד מפעל התורה**
תורתך שעשועי

מבי מדרשא

בירורי הלכה שנתלכנו בשיעוריו של הגאון ר' ברוך יהודה היימליך שליט"א מר"צ בהעדה החרדית ומרבני קהילתנו הק'

האם 'בייביסיטער' מותרת לקחת תשלום על שבת?

שאלה: מטפלת (בייביסיטער) שבאה לשמור על הילדים בשבת (כמו שמצוי בחור'ל), האם מותר לשלם על עבודתה בשבת?

• ההלכה •

- אסור לקבל שכר עבור מלאכה שנעשה בשבת, אפילו מלאכת שמירת השבת, כגון שכר שמירה.
- ב. דרך 'הבלעה' עם שאר ימות השבוע, מותר לקבל שכר על שבת.
- ג. גדר 'הבלעה' הוא, ששוכר את המטפלת באופן שחיוץ מיום השבת תבוא גם באחד מימות החול, ובלי שתעבור בימות החול - לא השלימה את תפקידה.
- ד. אסור לקחת שכר על עבודת השבת, עדיין יצטרך בעל הבית לשלם, עבור כל הימים. אבל אם המטפלת חוזרת בה, צריך לשלם לה על הימים שעבדה, ושאר הימים שלא עבדה אין משלמים לה, מ"מ עדיין מותרת לקחת שכר עבור השבתות, כיון שהשכירות על שבת היתה ב'הבלעה' (ולחל'ל יובא מחלוקת האחרונים אם צריך שיהיה גם התשלום ב'הבלעה').
- ה. אופן נוסף של 'הבלעה', שהמטפלת מביאה מיני מתיקה וכדומה, ובעל הבית משלם לה שכר על שבת ביוחד עם זהו דווקא כשמוביאה הרבה מיני מתיקה שדרך בני אדם לשלם עבור זה, אבל על דבר מועט שהדרך שאין משלמים על זה, אינו מועיל להתחשב בהבלעה.
- ו. בנוסף למה שצריך שתנאי שכירות יהיה ב'הבלעה', צריך ג"כ שלא תאמר 'תן לי שכר שבת'.
- ז. אסור לקבל שכר שאתה עובדת בו ביום שבת, אפילו אם משלם לך על שבת.

ו"א שבכלל דין זה שצריך שגם התשלום על שבת יהיה מובלע עם שאר הימים. אבל אם משלם לך רק על שבת, והשאר כבר שילם לא או ישלם אח"כ, אסור לה לקבל שכר של שבת, כיון שהתשלום אינו יחד עם שאר הימים. נולפי הדעה השניה, ה"ה אם חזרה בה מעבודתה בחול, ועבדה רק בשבת, שאסורה לקבל שכר שבת, כיון שהתשלום אינו ב'הבלעה'.

• בירור הלכה •

איסור שכר שבת:

איסור 'שכר שבת', שחז"ל אסרו לקבל תשלום על עבודה שנעשתה בשבת, אפילו על עבודה שמותר לעשותה בשבת, כגון שכר שמירה.

וכ"כ בשו"ע (סימן ש"ו סעיף ד'): "השוכר את הפועל לשמור זרעים או דבר אחר, אינו נותן לו שכר שבת", וביאר במ"ב (סי' ט"ז): "מיידי ששכרו לימים, שבעד כל יום שישמרו יתן לו כך וכך, והוא שמר גם בשבת וקאמר שא"צ לשלם לו עבור יום השבת". והטעם "גזירה משום מקח וממכר" (מ"ב סי' ט"ז).

פועל גוי:

ואיסור זה הוא על הפועל, שאסור לקבל תשלום על עבודה בשבת, וא"כ אם בעל הבית משלם לו עבור עבודה של שבת, עובר על איסור של 'ולפני עור לא תתן מכשול', שמכשילו באיסור דרבנן.

ולפי"ז אם יש לו פועל נכרי אין חשש לשלמו עבור עבודה בשבת, כיון שאין האיסור אלא על הפועל, וזה אינו שייך בגוי.

נ"כ בספר שמירת שבת כהלכתה (פרק כ"ח סעיף נ"ה) והערה ס"ק ק"ח) וכן משמע מדברי המ"ב (סי' כ"א), וע"ע בתהלה לדוד (סימן רמ"ג סי' א', וסימן ש"ו סי' ד'), ודלא כמ"ש בספר מנורה הטהורה (סימן רמ"ג) שיש איסור גם על בעל הבית המשלם שכר שבת, ואפילו לשלם לגוי אסור, ע"ש, אמנם במקום אחר (סימן רמ"ז סי' ב') כתב שזה לא נזכר בשום מקום, וצ"ע.

שכר שבת ב'הבלעה':

אמנם התיר חז"ל לקבל שכר שבת ב'הבלעה', דהיינו שאינו משלם לו שכר שבת בנפרד, אלא מבליע 'שכר שבת' עם השכר של עבודת יום חול.

שכירות ב'הבלעה':

וכתבו הפוסקים שכדי שתחשב 'הבלעה' אינה מספיק מה שמשלם על שבת ביוחד עם תשלום על ימות החול, אלא צריך שיהיו השכירות של עבודת שבת קשור ומובלע ביוחד עם עבודת ימי החול (עפ"י הרמ"א שם סעיף ד').

דהיינו שתנאי העבודה יהיה על הכל יחד, כגון שבעל הבית לקחו לעבוד לשני הימים שבת וחול ביוחד, והתשלום הוא על שני הימים, באופן ש"ע"פ דיני ממונות (שו"ע ח"מ סימן ש"ג סעיף א') אם בעל הבית חזר בו אח"כ ולא לקח אותו לעבוד בחול, צריך לשלם לו גם על היום שלא עבד אצלו. ולכן היו השכירות ב'הבלעה', כיון שאין ביד בעל הבית לחזור, ואפילו אם חזר בו צריך לשלם.

שהוא דין באופן הדיבור של בקשת שכר של שבת, והיינו שצריך שיזכרו בדרך תן לי שכר של על השבוע או השכר של העשרה ימים, ולא יזכיר בהדיא שהוא של שבת.

[מ"מ יתכן שאחר שמבקש שכר של שבת או עשרה ימים, מותר לו להזכיר יום השבת עם שאר ימות השבוע, העיקר שבשעת בקשת התשלום לא יזכיר בהדיא שהוא שכר של שבת].

תשלום ב'הבלעה':

והמהלך שני הוא, שאפילו אם אינו מזכיר שהוא שכר על שבת, אלא שעכשיו משלם לו רק על שבת, והשאר כבר פרע לו או יפרע לו בפעם אחר, הרי זה אסור, ולפי מהלך זה, אע"פ שהשכירות היתה ב'הבלעה' צריך שגם התשלום בפועל יהיה ע"י 'הבלעה' עם עוד איזה תשלום של ימי החול.

חזר בו, ועבד רק בשבת:

ולפי"ז אם שכר פועל לשבת ויום ראשון, ואחרי שבת חזר בו הפועל ואינו רוצה לעבוד ביום ראשון, הרי אין צריך לשלם לו אלא על יום השבת לבד, אבל לפי המהלך השני יהא אסור לשלם כלל משום 'שכר שבת', כיון שהתשלום אינו ב'הבלעה'.

מחלוקת הפוסקים:

ונחלקו אחרוני זמננו בפירוש דברי השו"ע, בספר פיקה פתחה בחכמה (חלק ב' פרק ו' הערה ט"ז) כתב כמהלך הראשון, וכן משמע קצת מדברי שו"ת האלף לך שלמה (סימן קכ"ח) שהוא דין באופן של בקשת התשלום.

אמנם יש פוסקים שנקטו כסברא השניה שהוא דין שהתשלומים יהיו ב'הבלעה', וכן במגילת ספר (סימן פ"א אות ג') מוכיח כן, ובספר ארחות שבת (חלק ב' פרק כ"ב סעיף צ"ג הערה קמ"ד) מסתפק בזה ונשאר בצ"ע.

הבליע עם שכר תשלום אחר:

[אמנם נראה שגם לפי המהלך השני שצריך שגם התשלומים יהיו ב'הבלעה', אזי אם יודמן במשך השבוע איזה אופן אחר שיצטרכו לשלם לפועל זה, ואז יוכל להבליע גם התשלום על שבת, שהרי בשעת השכירות כבר היה תנאי של 'הבלעה' וגם התשלום נעשה ב'הבלעה'.

הבלעה עם תשלום על מיני מתיקה:

ויש דרך נוסף שיוכל לשלם ב'הבלעה', שיסכמו לכתחילה עם המטפלת שתביא איתה גם מיני מתיקה לחלק לילדים, ובעל הבית ישלם לה על זה. ואז יוכל לשלם לה גם על עבודתה ב'הבלעה' ביוחד עם התשלום על מיני מתיקה.

וזהו דווקא באופן שמביאה מיני מתיקה יקרים שמצוי בשל הבית משלם על זה, אבל בדרך כלל אין משלמים על מיני מתיקה, שהוא נחשב דבר מועט מאד, ואז אין זה מועיל לקחת שכר שבת ב'הבלעה'.

תשלום עבור מקווה בשבת:

ובהרבה דברים משתמשים בהיתר זה, כגון תשלום עבור מקווה בשבת, שבמחיר כלול גם המים, החימום, הנקיון ועוד. וכן בשכירות חדר לשבת, שנכלל במחיר גם נקיון הבית, סידור המטות, הצאות מים ועלעקטרי וכי', והרי זה שכר שבת ב'הבלעה'.

[אכן, בשכירות חדר לשבת בלא"ה היו ב'הבלעה', דבדרך כלל מגיעים לפני שבת, ונשארים שם קצת גם לאחר שבת, וכיון שמשלם גם על זמן מועט בחול נחשב כהבלעה, ומותר גם בלא היתר הנ"ל, וזולת כשאין מקבל מיטה לשינה רק בליל שבת, ואינו נשאר שם עד אחר השבת, כעין שמצוי במירון סמוך ל"ג בעומר].

שכר שבת - בדרך מתנה:

ויש עוד דרך לשלם הוא ע"י נתינת מתנה, אמנם כמובן שאז אסור להיות על זה שום הבטחה מבעל הבית שיתן מתנה עבור שמירת הטף, אלא שבאים לשמור בלא שום דיבור על תשלום, ורק אח"כ אם בעל הבית רוצה לשלם יוכל ליתן לו מתנה.

בי מדרש טלפונית 'קנין התורה'

ליבנות נוע' לרכישת וקנין העמוד היום' בסדר הש"ס ע"י שאלות סיכום עצמית כל יום ויום אחרי הלימוד

08.313.6700

וכן אפשר להתחבר גם ע"י 'קול התורה' במס' 722-720-023 שילוח 9.

המחיר הנמוך ביותר של כל המוצרים

והדגיש כ"ק רבינו שליט"א שזה תועלת מיוחדת הן ברוחני והן בגשמי - ובעז"ה הגבאים היקרים יעמדו לסדר בזה לכל אחד ואחד, לשביעות רצון של כל חבר.